

KRUSTY BIKES

1. Základní informace

BMX kola

BMX kola jsou známá pro svůj velmi odolný rám, díky kterému si na nich rider může dovolit zdolávání různých překážek nejenom na speciálních BMX okruzích a bike parcích.

Je nutné podotknout, že i když jsou kola stavěna do extrémních podmínek, jak na skoky, tak extrémní jízdu, není zde záruka, že se kolo při extrémním použití nezlomí, nesežže vidlice nebo jiný díl kola.

Je proto důležité dodržovat všechna bezpečnostní pravidla, mezi která patří pravidelná prohlídka kola, výměna jednotlivých dílů, servis od profesionálního mechanika.

Při jízdě je důležité dbát zvýšené bezpečnosti a dopředu odhadnout svoje schopnosti. Nesprávný úsudek může vést i k tragickým nehodám.

Pro vaši bezpečnost je důležité nosit bezpečnostní vybavení, mezi které patří vhodná přilba, chrániče na ruce, lokty a kolena. Také nedoporučujeme na těchto kolech jezdit na větší vzdálenosti.

2. Příprava na jízdu

Sedlo a sedlovka

Pro pohodlnou jízdu a maximální výkon je zapotřebí sedlo správně nastavit. U různých druhů kol se setkáte s odlišným nastavením. O dalším nastavení je doporučeno poradit se s prodejcem. Ten by vám měl ukázat správné nastavení sedla, které v dalších situacích zvládnete sami.

Před samotnou jízdou je zapotřebí zkontrolovat řádné dotažení rychloupínací páčky, nebo šroub maticové sedlové objímky. Sedlo by se v žádném případě nemělo hýbat žádným směrem.

Před jízdou si také zkontrolujte, zdali je sedlovka dostatečně zasunutá do rámu. Na každé sedlovce najdete rysku/označení, které určuje maximální možné vysunutí sedlovky. Za žádných okolností nesmí být tato ryska za jízdy vidět. Při nedodržení výše zmíněných postupů může dojít nejenom k poškození sloupku sedla, ale také může způsobit úraz.

Představec řídítek, řídítka

Na každém představci je vyznačená maximální přípustná výška, která dovoluje jeho vysunutí. Nikdy představec řídicíků nevysunujte před jízdou nad vyznačenou rysku. Tímto způsobem můžete zničit řídicíky, ale také způsobit úraz.

Brzdy

Na kole se zpravidla nacházejí dvě brzdy - přední a zadní.

Před jízdou je zapotřebí zkontrolovat funkčnost a nastavení brzd na kole. Při stisknutí brzdové páky můžete vyzkoušet účinnost brzd. Je nutné brát v potaz citlivost a sílu brzd.

UPOZORNĚNÍ:

Před jízdou je také zapotřebí zkontrolovat dotažení všech spojů, nahuštění plášťů, případné poškození ráfků nebo výplet koles. Dále zkontrolujte funkčnost brzd, gripy a jejich upevnění na řídicíky. Následně prohlédněte celé kolo, a pokud se vše jeví v pořádku, můžete si užít svoji jízdu.

3. Doporučení pro bezpečnou jízdu a všeobecné informace

Rám

Aby vaše jízda byla bezpečná a pohodlná, je důležité zvolit správnou velikost rámu. Vhodnou velikost doporučujeme zkontrolovat s prodejcem kol.

Výměna rámu je nutná v případě, že je rám ohnutý anebo prasklý. Každý rám má svoji životnost, ze které vyplývá stupeň zátěže a doba používání.

Kola, pneumatiky, ráfky

Je zapotřebí zkontrolovat správné vycentrování kol, překontrolovat dotažení nábojů v rámu. Také se ujistěte, zda nejsou ve výpletu některé špice uvolněné, popřípadě jestli špice nechybí. Pokud objevíte chybějící nebo povolenou špici, okamžitě závadu odstraňte. V případě nedostatečného dotažení nábojů v rámu může dojít k vypadnutí kola a vážnému zranění.

Zkontrolujte i správnost vycentrování kol. Po jeho roztočení nesmí mít výkyvy do stran nebo vykazovat známky samovolného brždění. Dále zkontrolujte ráfky, kdy v případě různých trhlin, uhnutí a rýh ráfek za žádnou cenu nepoužívejte. Není dovoleno ráfky narovnávat, svařovat nebo lepit.

Ráfky mají na boku zvýrazněnou rýhu hlubokou cca 0,3 mm, která slouží jako kontrolka opotřebení. Pokud rýhu/kontrolku není vidět, ráfek vyměňte. Za bezpečné opotřebování ráfku bereme – 0,3 mm z původní tloušťky stěny ráfku. Limit tloušťky ráfku je 1,1 mm. Opotřebení je možné poznat zrakem i hmatem.

V dalším kroku také zkontrolujte tlak v pneumatikách. Maximální tlak v pneumatikách se uvádí na boku pneumatiky. Přepočítání jednotek tlaku uvedených na boční straně: $100\text{kPa} = 14,22\text{ PSI} = 1\text{ ATM}$. Zkontrolujte také vzhled pneumatik, pokud je opotřebovaná nebo vydržená, vyměňte ji za stejnou nebo jinou kompatibilní s ráfkem. Stejným způsobem postupujte při výměně duše.

Řetězová linka, střed a pedály

Při špatném nastavení řetězu dochází ke špatnému točení zadního kola na pastorku nebo může dojít k jeho spadnutí z pastorku a následnému pádu. Pro delší výdrž řetězu je zapotřebí pravidelné čištění a promazávání vhodnými prostředky. Poškozený nebo vytahaný řetěz může vážně poškodit převodníky a pastorky. To vše může vést až k roztržení řetězu.

Kličky musí být pevně utažené směrem ke středové ose. Celý šlapací střed by se měl správně volně otáčet a neměl by mít vůli do stran.

Proto je nutná pravidelná kontrola klik. Jejich dotažení k ose a také dotažení pedálů. Díky tomu se zabrání poškození středových klik nebo středové osy.

Brzdy

Brzdy je nutné pravidelně kontrolovat, jelikož po určité době se jednotlivé části brzd opotřebovávají. Opotřebované součástky (lanka, brzdové gumičky, kotoučové brzdy...) je zapotřebí včas vyměnit v autorizovaném servisu. Velmi doporučujeme vyměnit opotřebované části za originální náhradní díly.

Každý by měl jezdit tak rychle, aby byl schopný zastavit v různých situacích. Brzdit by se mělo rovnoměrně, oběma brzdami. Přední brzdu nepoužívejte při brždění v zatáčkách, pouze před a za zatáčkou.

Je nutné brát v potaz také počasí. V případě deštivého počasí a mokré vozovky mohou mít brzdy menší účinnost. Prudké stisknutí přední brzdy může způsobit pád přes říditka.

Představec, říditka

Před samotným nastavením je důležité vědět, jaký typ představce máte na svém kole. Závitový představec se zasouvá do krku vidlice a je upevněn pomocí dlouhého šroubu, který prochází podél celého představce. Matice tohoto šroubu má na spodním konci představce kónický tvar nebo tvar šikmě seříznutého kužele.

Můžeme se také setkat s představcem bez závitů, tzv. A-head. set, který je upevněný na sloupek vidlice zvenčí. U tohoto typu představce nelze nastavovat jeho výšku. Po nastavení vůle v představci pečlivě dotáhněte oba imbusové šrouby. Pokud si nejste jistí, přivezte kolo do servisu.

Hlavové složení

U hlavového složení je zapotřebí zkontrolovat jeho vůli. Tu nejlépe zkontrolujete, když zabrzdíte přední brzdu a hýbete kolem dopředu a dozadu. Veškeré opravy a nastavení doporučujeme provádět v kvalifikovaném servisu. Hlavové složení je nutné pravidelně kontrolovat a promazávat.

Veškeré mechanické součásti kola podléhají opotřebování. Různé materiály a součásti mohou reagovat na opotřebování různými způsoby. Při překročení životnosti u jednotlivých součástek se může stát, že dojde k jejich selhání a zapříčiní nehodu. Jakýkoliv projev opotřebení – trhliny, rýhy, změna zabarvení, znamená, že vypršela životnost součástky. Ta se musí neprodleně vyměnit. Doporučujeme používat jenom originální náhradní díly.

Pravidla jízdního provozu

Každý jezdec je povinen znát platnou vyhlášku a pravidla jízdního provozu v místech, kde bude jízdní kolo používat. Každý jezdec zodpovídá za to, že kolo a vybavení odpovídá zákonům a vyhláškám platných v dané oblasti.

Přilba

Mezi časté nehody na kole patří právě úraz hlavy. Je zapotřebí, abyste používali vhodnou přilbu, která splňuje současné platné předpisy.

Nenamontované díly

Při montáži nenamontovaných dílů postupujte podle přibaleného návodu.

Všeobecné informace

Každý cyklista si na sebe bere možné riziko zranění nebo způsobení škody. Aby se zmenšilo toto riziko, je důležité dodržovat bezpečnostní předpisy. Je také zapotřebí dodržovat termíny pravidelné údržby kola.

4. Provoz a údržba

Lanka a bowdeny

Lanka a bowdeny je zapotřebí pravidelně kontrolovat a ošetřovat vhodným mazivem. Různé odchylky jako jsou ohyby, praskliny aj. snižují optimální funkci celého systému. Pokud najdete podobný problém, není vhodné na kole jezdit. Zavítejte s kolem neprodleně do kvalifikovaného servisu.

Řetěz

Řetěz řadíme mezi nejvíce namáhané komponenty na jízdním kole. I proto je kladen velký důraz na čistotu řetězu a jeho promazání. Než začneme řetěz promazávat, je zapotřebí, aby byl řetěz řádně vyčištěn. Veškeré drobné nečistoty a písek, který se během jízdy na řetěz

nanesou, velmi rychle snižují životnost řetězu. Díky správné a pravidelné údržbě prodlužujeme životnost ozubených koleček, měniče, převodníků a přesmykače.

Každým možným namáháním se řetěz postupem času "vytahá" a je potřeba jej vyměnit za nový. Pozor na včasnou výměnu. Pokud řetěz nevyměníte včas, může dojít k poškození převodníků a pastorků.

U kol, které jsou vybaveny měničem, zajišťuje správné napnutí řetězu právě měnič. U kol bez měniče zajistíme správné napnutí řetězu posunem zapleteného kola v patkách rámu.

Brzdy

Celý brzdový systém se zpravidla skládá z brzdové páky, brzdové čelisti, lanka a bowdenu. Brzdy dělíme na brzdy typu „V“ – ráfkové, protišlapací anebo kotoučové brzdy. Kotoučové brzdy pak dělíme na mechanické nebo hydraulické.

Je tedy důležité vědět, jaký typ brzdy máte na vašem jízdním kole a jak se tedy o brzdy starat.

Je důležité dbát na čistotu ráfků, brzdových kletek, kotoučových brzd a brzdových plotýnek. Nesmí se na nich nacházet jakákoliv mastnota, brzdová kapalina nebo jiné látky, které by zapříčinily snížení účinku brzdového systému. Pokud dojde k znečištění, je zapotřebí plochy očistit speciálním přípravkem na čištění brzd.

Upozorňujeme, že nedostatečně nastavené nebo opotřebované části brzd mohou být příčinou selhání brzd s následkem zranění nebo smrti. Doporučujeme proto provádět pravidelné odborné kontroly, které takové riziko snižují. Pokud pociťujete jakýkoliv problém s brzdami, na kole v žádném případě nejezděte a nechte si jej zkontrolovat a opravit.

Brzdová čelist typu „V“ - ráfková brzda

Každý cyklista by měl zvládnout provést základní nastavení brzd. Větší zákroky ale svěřte do rukou odbornému mechanikovi. Brzdová lanka se časem vytažují a gumičky se opotřebovávají. Tím se také zvětšuje vzdálenost brzdových špalků od ráfku. Tato vzdálenost nesmí přesáhnout 2 mm. Pokud je vzdálenost větší, je potřeba nastavit brzdy tím, že dotáhneme lanka nebo vyměníme brzdové špalky.

Kotoučové brzdy

U brzdových systémů je známo, že potřebují určitý čas na rozježdění, než se dostanou do stavu svého maximálního výkonu. Doporučujeme ihned po zakoupení kola, po zakoupení brzdy nebo po výměně brzdových destiček, se ihned projet na kole na bezpečném místě. Poté zkuste 20 - 30krát zabrzdit, postupně zvyšujte tlak na brzdu a zkontrolujte stav plotének. Ploténky by měly ve výsledku vlivem tepla zesklivatět. V tuto chvíli je účinek brzd nejvyšší. Je ale potřeba se ujistit o jejich rovnoměrném opotřebení.

Je důležité také kontrolovat povrch disků. Pozor si dejte na hluboké rýhy a drážky. V tuto chvíli je kotouč poškozen a je zapotřebí ho neprodleně vyměnit. U kotoučových brzd je kladen důraz na kontrolu správného napětí špic ve výpletech kol. Kotoučové brzdy jsou náročnější na výplet než standardní ráfkové brzdy.

Protišlapací brzda

U protišlapací brzdy dochází k ovládní zpětným chodem pedálů. Čím více tlačíme na pedál, tím více brzdíme. Použití je možné v kterékoliv poloze pedálů, ale zpětný chod nesmí překročit 60°. Jedná se o uzavřený mechanismus v zadním náboji kola.

Veškeré zákroky si vyžadují speciální nářadí a odborného mechanika. Před každou jízdou je zapotřebí zkontrolovat funkčnost brzd. Pokud je vše v pořádku, stačí brzdu jednou za rok nechat zkontrolovat v kvalifikovaném servisu.

Montáž a demontáž kol

Používají se tři základní způsoby uchycení kol. Může ale také nastat jejich kombinace.

Uchycení probíhá pomocí:

- a) Matice - v tomto případě se kolo zajišťuje dotažením šestihranných matic.
- b) Rychloupínací páčky – přes náboj kola přechází osa z jedné strany zakončená upínací maticí a rychloupínací páčkou na straně druhé.
- c) Pomocí speciálního rychloupínacího systému pevných os – ten využívají hlavně sjezdová kola. Zde se jedná o zajištění koles pomocí imbusové šroubu.

Při špatně uchyceném kole může dojít při jízdě ke kmitání. V horším případě může i vypadnout. Proto je důležité vědět, jaké uchycení má vaše kolo. Jak tedy správně uvolnit a uchytit kolo.

Nechte si proto ukázat od odborného mechanika, o jaký systém se u vašeho kola jedná, jak demontovat kolo z kola a jak jej instalovat, jakou silou jej zajistit. U kotoučových brzd se vyhněte stlačení brzdové páky.

Hlavové složení

Hlavové složení se závitem se skládá z pevných misek, věnečkových ložisek, nastavitelné misky, pojistné podložky, kónusu a pojistné matice. Hlavové složení by se mělo alespoň jedenkrát ročně rozebrat, promazat a opět sestavit. Během jízdy může vlivem namáhání dojít k povolání hlavového složení. Správné dotažení zkontrolujete nejlépe následovným způsobem – stlačte pevně přední brzdu a pohněte kolem dopředu a dozadu. Jestli ucítíte vůli v hlavovém složení, je potřeba jej nastavit a dotáhnout.

Základní nastavení provedete takto: povolte pojistnou matici montážním klíčem, pak citlivě dotáhněte nastavitelnou misku (řídítka by se měly volně otáčet). Dotáhněte pojistnou matici. Hlavové složení bez závitu (A-headset) je velmi podobné závitovému složení. Ovšem na rozdíl od závitového, kde dochází k dotažení celého hlavového složení pomocí matice se závitem, drží hlavové složení bez závitu představec samotný. Pokud chcete hlavové složení bez závitu dotáhnout, povolte oba šrouby na představci. Dotáhněte citlivě šrouby s tzv. „ježkem“ v představci, který se nachází v horní části představce, na konci sloupku vidlice. Nakonec srovnejte představec souměrně s předním kolem a dotáhněte dva šrouby na představci. Ujistěte se, jestli je všechno dobře dotaženo. Utahovací moment pro dotažení je max. 45 Nm.

